

2015

BILTEN 6

PSSS UŽICE

Jun. 2015.

30.06.2015.

SADRŽAJ BILTENA

Tema: Žetva – uskladištenje (zrna) pšenice

dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo

Tema: Kontejnerske sadnice jagode

- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo

Tema: Bolesti kupine

- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema: Botrytis cinerea – prouzročivač sive plesni i truleži plodova maline

- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema: Uzimanje uzoraka sirovog mleka

- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo

Tema: Sprečavanje očenjivanja i lomljenja rodni grančica

- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo

Tema: Nezavisni nivo selekcije

- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac iz oblasti stočarstva

Tema: Organska proizvodnja u Srbiji

- dipl.ing. Snežana Janjić

Tema: Navodnjavanje kupine

- Dipl.ing. Ana Prokić

Stanje useva - Ljubodrag Pantelić, dipl.ing

Prognoza i izveštavanje o prisustvu biljnih bolesti i štetočina:

- dipl.ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“ UŽICE

- Dipl.ing, Miroslav Milivojević- direktor i stručni saradnik za stočarstvo
- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo
- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Bojana Nešić ,savetodavac za agroekonomiju
- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac za stočarstvo
- dipl.ing. Snežana Janjić, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Ana Prokić, savetodavac za voćarstvo

Osnovna delatnost „Poljoprivredne stručne službe Užice“ iz Užica je pružanje saveta odabranim i ostalim domaćinstvima na području svoga rada , koja se ostvaruje kroz:

- predavanja
- održavanje radionica
- davanje saveta u Službi
- davanje saveta telefonom
- davanje saveta na imanjima zemljoradnika
- davanje saveta putem lokalnih radija i televizije
- davanje saveta putem biltena, plakata i brošura
- postavljanje demonstracionih ogleda
- održavanje poljoprivrednih izložbi –sajmova
- pomoć zemljoradnicima oko upisa i obnove u Registru P.G.
- blagovremeno upoznavanje P.G. sa pojedinim uredbama
- upoznavanje P.G. sa načinom i vremenom podnošenja dokumentacije radi
- ostvarivanja sredstava po pojedinim uredbama.

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266

e- mail: pssuzice@sbb.rs

Žetva – uskladištenje (zrna) pšenice

Žetva pšenice može biti jednofazna, dvofazna i višefazna.

Jednofazna žetva se obavlja kombajnima ukoliko postoje uređaji (sušare) za dosušivanje zrna. Jednofazna žetva počinje sa vlažnosti zrna 30 – 35%.

Dvofazna žetva sastoji se od košenja pšenice, tako ostaje u otkosima gde se suši, a zatim se vrše kombajnima.

Višefazna žetva se sastoji od niza radova i to: kosidbe, rukovedanja, vezivanja snopova, stavljanja pšenice u krstine, utovarnja, prevoza, denjenja u kamare i najzad vršidbe. Veliki broj operacija ima za posledicu velike gubitke koji se kreću do 20%, pa i više.

U toku čuvanja ovršenog zrna značajnu ulogu igra vlažnost zrna, kao i temperatura samog zrna i okružujućeg vazduha.

U procesu razmene materije veliku ulogu ima disanje. Disanjem se izdvaja energija, neophodna za održavanje životnih procesa u samoj ćeliji.

Disanje zrna, mikroorganizama koji žive na njegovoj površini i primese imaju veoma važan značaj za dalje čuvanje. Za dobro čuvanje zrna neophodno je smanjiti njegove životne funkcije na minimum, ali u potpunosti sačuvati životnu sposobnost, klijavost klice.

Disanje zrna završava se oksidacijom materije do ugljendioksida i vode, količina suve materije se smanjuje, zrno gubi deo mase. Gubici su veći što je disanje energičnije. Tokom disanja se izdvaja i toplota koja dovodi do samozagrevanja zrna.

U procesu samozagrevanja značajnu ulogu ima i disanje mikroorganizama, što će značajno povećati temperaturu celokupne mase zrna u nasipu, a kao rezultat toga ćelije klice će uginuti i takvo zrno gubi klijavost.

Samozagrevanje je najopasnija pojava za čuvanje semenskog zrna i zrna za ishranu, te stoga treba poznavati njegove uzroke i umeti ih odstraniti.

Veliki uticaj na disanje zrna i mikroorganizme koji ga naseljavaju pokazuje vlažnost i temperatura samog zrna i vazduha koji ga okružuje.

Disanje suvog zrna, tj. sa vlažnošću do 14% pri bilo kojoj temperaturi čuvanja je toliko malo, zato ga je praktično nemoguće otkriti.

Da bi se smanjila energija disanja zrna, razvića plesni, neophodno je smanjiti njegovu vlažnost, i tako sačuvati semenski i hranidbeni kvalitet.

Za zrna pravih žita utvrđene su sledeće kategorije vlažnosti:

- zrno suvo do 14% vlage, zaključno
- zrno srednje suvo >14% do 15,5 % vlage, zaključno
- zrno vlažno > 15,5% do 17% vlage, zaključno
- zrno sirovo > 17% vlažnosti

Za pripremu zrna na čuvanje prvostepeni značaj ima njegovo brzo čišćenje od primesa.

Primesi prisutni u pšenici (zrnu) mogu kad – kad dostići 50 – 60% vlage.

Druga važna mera u posležetvenoj obradi zrna je sušenje zrna tj. smanjenje vlažnosti do takve granice kada je životna delatnost zrna svedena na minimum, a disanje je praktično neprimetno.

Najprostiji način sušenja, koji ne zahteva posebne tehnike i troškove energije jeste sušenje na suncu, koje se uspešno primenjuje pri manjim količinama zrna i gde ima dovoljno sunčanih dana tokom žetve. Ovaj način sušenja se može primeniti za manje partije zrna.

BILTEN 2015.

U širokoj primeni je sušenje u sušarama sa zagrejanim vazduhom ili smešom zagrejanih gasova i vazduha. Mora se voditi računa o temperaturi sušenja, kao i o ujednačenosti zagrevanja zrnene mase.

Posle sušenja zrnena masa se provetrava putem aktivnog ventiliranja.

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Kontejnerske sadnice jagode

Ovaj način razmnožavanja jagode ima veliku primenu i uspešno se sprovodi u podizanju novih zasada jagode. Proizvodnja kontejnerskih sadnica jagode započinje u julu živičima iz matičnjaka podignutog isključivo baznim bezvirusnim materijalom. Kada se na stolonu (končasti izraštaj na stablu) razvije 2 do 3 lista i osrednji koren, vrši se odsecanje od matične biljke, vadi i presadjuje u stiroporske saksijice (kontejnere). Kontejneri se prethodno napune sterilnim supstratom sa dosta humusa. Kontejneri su često povezani u jednu tablu i ima ih po 50. Listovi se ne prekračuju osim ako ih ima više. Kontejneri se unose u platenike ili staklenike sa automatskim orošavanjem. Vršni se orihranjivanje i zasenjivanje od prekomernog osunčavanja u toku leta. U zavisnosti od veličine kontejnera razlikuju se dva tipa sadnica i to:

- u malim posudama (*minitray*) Veličina rupa u stiroporu dimenzija 5X5 cm.

- u vecim posudama (*trayplant*) Veličina rupa u stiroporu dimenzija 9x7 cm.

Ciklus proizvodnje kontejnerskih sadnica traje u plateniku od 2 do 3 meseca i za to vreme one dostignu prečnik u zoni korenovog vrata od 13 do 17 mm i obrazuju 5 do 6 dobro razvijenih zdravih listova. Sadnice koje ispunjavaju kvalitetne norme (standarde kvaliteta) pakuju se u posebno pripremljene kartonske kutije, prethodno se rashlade na +2 °C pa zatim na -2 °C, sa relativnom vlažnošću od 95 %. U takvim uslovima mogu ostati 5 do 10 meseci do momenta sadnje.

Sadnja kontejnerskih sadnica se najčešće obavlja u septembru u platenicima ili staklenicima za berbu u novembru- decembru. Sadnja u februaru i martu u platenicima (kao i na otvorenom polju u toplijim područjima) za berbu u aprilu, odnosno maju, ili se sade u junu ili julu na otvorenom polju za berbu u avgustu – septembru kad je ponuda sveže jagode manja. Prva dva termina pogodna su za područja sa blagom klimom i manjim nadmorskim visinama, a sadnja u junu i julu je interesantna za područja iznad 500m nadmorske visine gde se kod nekih sorti postiže bolji prinos i kvalitet.

Andrija Radulović dipl. Ing.

Bolesti kupine

Veliki broj prouzrokovaca bolesti parazitira i malinu i kupinu. Mađutim postoje i patogeni koji isključivo se javljaju samo na kupini izazivajući karakteristične promene.

Ljubičastu pegavostu kupine izaziva gljiva *Septocytia ruborum*. Usled pojave purpurne pegavosti zabeleženi gubici do 80%..

Prvi simptomi bolesti na listu se javljaju tokom leta. Uočavaju brojne sitne, okrugle pege sivosmeđe boje. Pege se ponekad spajaju i mogu dovesti do sušenja lista. No, one su daleko manje značajne od pega na stablu. U proleće, kada mladi izdanci dostignu dvadesetak centimetara gljiva vrši infekciju. Kako se izdanci sukcesivno pojavljuju tokom proleća i leta

BILTEN 2015.

oni bivaju zaraženi. Zaraza kasnije zahvata i gornje delove izdanka tako da oni mogu biti zahvaćeni celom svojom dužinom. Međutim zaraza se na njima ne primećuje.

Za podizanje novih zasada isključivo koristiti zdrav sadni materijal. Purpurna pegavost pored gajene napada i neke forme divlje kupine. Tako, ukoliko se koristi zdrav sadni materijal za podizanje zasada, bolest u njega može dospeti sa divlje kupine. Stoga divlju kupinu u zasadu ili u njegovoj neposrednoj okolini treba iskrčiti i uništiti.

U proleće, pri rezidbi kupine zaražene izdanke treba odstraniti. Veliki problem u kontroli ove bolesti je to što se zaražene biljke ne uočavaju, one u tekućoj vegetaciji, kad su inficirane, ne ispoljavaju znake zaraze na stablu. Prvi simptomi se primećuju tek naredne godine, kada biljka prođe kroz period niskih temperatura. Zbog toga i jeste veliki problem kontrole ove bolesti. Izdanci zaraženi u tekućoj vegetaciji se ne prepoznaju do proleća sledeće godine. Već rano u proleće ožiljeni izdanci se vade i koriste za podizanje novih zasada a da se ne primeti da su oni zaraženi. Na njima se zaraza uočava tek u martu ili aprilu tj. posle podizanja zasada. Zbog navedenih razloga veoma je važno da se vrši kontrola proizvodnje ili da se proizvodi sertifikovan sadni materijal, čime se prati pojava bolesti.

Za suzbijanje purpurne pegavosti kupine preporučuju dva tretiranja bakarnim preparatima. Prvo, krajem aprila i drugo, sredinom juna. Za zaštitu mladih izdanaka se koriste bakarni preparati ili kaptan i drugi. Najviše gajene sorte kupina u nas (Čačanska bestrna i Tornfri) su osetljive prema ovoj bolesti nesitemični fungicidi ili kombinacija nesistemičnih i sistemskih fungicida (Quadris ili Signum, na primer).

Rđa kupine je raširena i ekonomski značajna bolest kupine. Prouzrokovatelj je gljivica *Kuenhneola uredinis*. Ova bolest je poznatija pod nazivom *žuta rđa*. Posebno velike štete pričinjava na osetljivim sortama, kao što je Tornfree.

Prvi simptomi se javljaju u aprilu mesecu u vidu krupnih sorusa limun-žute boje u okviru kojih kora puca. Početkom leta simptomi se javljaju i na lišću na naličju u vidu sitnih žutih uredosorusa. U uslovima jake zaraze može doći do prevremenog opadanja lišća.

Mere borbe su uklanjanje starih izdanaka posle berbe, jer su oni izvor zaraze. Preporučuju se tretmani bakarnim preparatima, kao i tretiranje pred cvetanje fungicidima (Tilt 250EC, Folikur EC-250, Score 250EC...)

Pegavost kupine lišća prouzrokuje *Mycosphaerella rubi*. Obo oboljenje na lišću i izdancima kupine, a u slučajevima jake zaraze može da izazove potpuno prevremeno opadanje lišća. Posledica je smanjena bujnost i osetljivost prema niskim temperaturama. Simptomi bolesti na lišću ispoljavaju se pojavom karakterističnih beličastih pega oivičenih po obodu zonom purpurne boje.

Mere borbe su slične kao i za predhodno navedene bolesti.

Zorica Lazić, dipl.ing.

Botrytis cinerea – prouzrokovatelj sive plesni i truleži plodova maline

Najčešće i najopasnije oboljenje maline.

Prvi znaci prisustva patogena u malinjaku se mogu otkriti već krajem zime, kada se na zaraženim izdancima može zapaziti prisustvo sklerocija. Sklerocije u proleće klijaju u mnoštvo konidija.

Zaraza obično počinje na cvetovima koji se suše (posledica mraza) ili na sasušanim kruničnim listićima posle precvetavanja. U vlažnim uslovima gljiva fruktificira na mrtvim cvetovima, sa kojih tokom zrenja prelazi na plodove. Ostaje pritajena na zametnutim plodovima, dok je obilne padavine, najčešće u toku branja, ne aktiviraju. Zaraženi plodovi

omekšavaju, na pojedinim mestima njihovo tkivo izumire, posmeđavaju, postaju vodenkasti i mekani i prekriva ih bela skrama plesni.

Trulež se brzo širi sa zaraženih na zdrave plodove, naročito kada su u neposrednom kontaktu posle berbe. Kada su povoljni uslovi za razvoj oboljenja, vlažno i hladno vreme, dolazi do zaraze čak i zelenih plodova.

Širenju truleži doprinose

- velika gustina izdanka
- duži kišni period u toku berbe
- neredovno branje,
- preterano đubrenje azotnim đubrivima,
- pogrešna lokacija zasada (zatvorene doline),
- nepravilno postavljanje redova špalira u odnosu na strane sveta,
- zakorovljenost malinjaka i dr.

Suzbijanje ove bolesti je primenom preventivnih i hemijskih mera.

Od preventivnih mera najznačajnije su:

- izbor otpornijih sorti,
- pravilan izbor položaja za podizanje zasada,
- veće međuredno rastojanje,
- blagovremena berba, transport i čuvanje ubranih plodova i dr.

Od hemijskih sredstava mogu se koristiti: Signum (0,15%), Switch (0,08%), Teldor (0,15%), Mythos (0,25%), Pyrus (0,20%), Pehar (0,20%). Poslednja tri preparata nisu dozvoljena ukoliko se malina izvozi na američko tržište.

Obavezno je preventivno prskanje, koje se izvodi pred samo cvetanje. Sledeća zaštitna prskanja fungicidima treba sprovoditi vodeći računa o karenci primenjenih preparata.

Milena Ćirić, dipl.ing.

Uzimanje uzoraka sirovog mleka

Član 9.

(1) Uzimanje uzoraka za utvrđivanje kvaliteta sirovog mleka (u daljem tekstu: uzimanje uzoraka) obavlja uzorkivač neposredno kod proizvođača ili na sabirnom mestu.

(2) Pre uzimanja uzoraka sirovog mleka uzorkivač, vrši vizuelni pregled sirovog mleka (senzorska kontrola) i utvrđuje da li sirovo mleko ima svojstven izgled, boju, miris i čistoću, odnosno da li u sirovom mleku postoje vizuelno uočljive promene. Ako su u sirovom mleku uočljive promene koje su nastale kao posledica oboljenja vimena i delovanja različitih vrsta mikroorganizama, uzorkovanje i otkup takvog mleka se ne vrši.

BILTEN 2015.

(3) Uzimanje uzorka sirovog mleka vrši se sledećim redosledom:

1) uzorkivač otvara svaku posudu u kojoj se čuva sirovo mleko, ujednačava njegov sastav tako što priborom za uzimanje uzorka meša sirovo mleko od površine prema dnu posude (polukružno) i obrnuto;

2) određenu količinu sirovog mleka uzorkivač uzima iz svake posude (poštujući pravilo proporcionalnosti) i zadržava u priboru za uzimanje uzoraka, a proizvođač preostalu količinu sirovog mleka sipa iz posude u mlekomer za merenje količine sirovog mleka, a posle merenja iz mlekomera sirovo mleko se sipa u rashladni uređaj (laktofriz). Uzorkivač vraća uzetu količinu sirovog mleka iz svih posuda jednog proizvođača u jednu zajedničku posudu i priprema veliki prosečan uzorak sirovog mleka za tog proizvođača koji će dobro promešati i sipati u bočicu u količini od 40 ml tog uzorka, s tim što ta količina mora zauzimati najmanje 1/2 bočice a najviše 3/4 bočice. Bočica sa uzorkom sirovog mleka mora biti dobro zatvorena tako da u toku transporta ne može da dođe do izlivanja uzorka. Ako se to dogodi, uzorak ne može predstavljati celokupnu količinu mleka iz koje je uzet. Pri zatvaranju i otvaranju bočice ne sme doći do kontaminacije uzorka sirovog mleka mikroorganizmima iz okoline (zagađivanje uzorka). Bočicu sa uzorkom sirovog mleka pojedinog proizvođača potrebno je označiti šifrom;

3) u toku uzimanja uzorka sirovog mleka uzorkivač popunjava potrebnu dokumentaciju i odlaže je u gajbu zajedno sa bočicama sa uzorkom. Bočice sa uzorcima slažu se u gajbu po redosledu uzimanja uzoraka, u koju se odlažu i neiskorišćene bočice. Po završetku uzimanja uzoraka sirovog mleka uzorkivač zatvara gajbu sa bočicama i stavlja nalepnicu sa oznakom sabirnog mesta.

(4) Ako se u postupku uzimanja uzoraka pojavi novi proizvođač, pre uzimanja uzorka sirovog mleka od tog proizvođača na opisani način, uzorkivač popunjava obrazac o prijavi i uključenju proizvođača u proces otkupa sirovog mleka.

(5) Postupku uzimanja uzoraka sirovog mleka prisustvuje proizvođač koji o nepravilnostima i nedostacima postupka obaveštava ovlašćenu laboratoriju.

(6) Uzimanje uzoraka vrši se svakog meseca metodom slučajnog izbora, i to:

1) dva uzorka za utvrđivanje količine mlečne masti;

2) dva uzorka za utvrđivanje količine proteina;

3) dva uzorka za utvrđivanje broja mikroorganizama;

4) jedan uzorak za utvrđivanje broja somatskih ćelija;

5) jedan uzorak za utvrđivanje tačke mržnjenja;

6) jedan uzorak za utvrđivanje pojave rezidua.

Nebojša Đurić, dipl.ing.

Sprečavanje očenjivanja i lomljenja rodni grančica

Do lomljenja rodni grančica i do pojave očenjivanja dolazi u bujnim, dobro odnegovanim zasadima, najčešće kada su kasna proleća kišovita. Neke sorte su sklone ovoj pojavi kao što je Miker.

Do ovakve pojave ne bi za sobom ostavile negativne posledice (lošiji kvalitet ploda, manji prinos, oštećenja izdanaka) na postojeći naslon dograđuje se pomoćni, koga proizvođači nazivaju potpora. Potpora se sastoji od dva ili tri reda prečaga koje se pričvršćuju za stubove naslona i plastičnih kanapa ili žice. Dužina prečaga se kreće od 0,6 do 1m.

Kod špalira sa tri reda žice prva prečaga, dužine 1m se postavlja na visini od 60 do 70 cm od zemlje, druga dužine 80 cm se postavlja na visini od 100 do 110 cm i treća dužine 60 cm postavlja se na visini od 150 cm. Ako je špalir sa dva reda žice postavljaju se po pravilu dva reda prečaga, i to prva na 60 cm dužine 80 cm a druga na visini od 130cm od zemlje čija je dužina 60 cm. Na postavljene prečage sa obe strane reda vezuje se plastični kanap ili žica.

Rodne grančice pažljivo se razmeštaju na potpori, pri čemu se mora voditi računa da se one pravilno rasporede kako ne bi jedna drugoj smetale. Potporu je potrebno postaviti najkasnije dvadesetak dana pre berbe.

Preporučuje se da prečage za potporu treba ugraditi na stubove istovremeno sa podizanjem naslona a kanap zategnuti po odabiranju i vezivanju izdanaka, odnosno istovremeno sa formiranjem špalira.

Nebojša Brzaković, dipl.ing.

Nezavisni nivo selekcije

Ovaj način selekcije najčešće sprovodi kod ovaca. Predstavlja selekcijski zahvat u kome se prilikom odabiranja utvrđuje minimalni standard za svaku osobinu. Za priplod se odabiraju samo ona grla, čiji je nivo svake osobine iznad nivoa, koji je predviđen kao minimum. Ako je minimalni standard vune za jedan zapat 3 kg, a finoća vlakna B-sortimenta, onda grlo koje ima prinos vune 3,5 kg, a finoća vlakna C-sortimenta neće se ostaviti za priplod. Ozbiljan nedostatak ovog metoda selekcije je nemogućnost kompezacije slabije ispoljenosti jedne osobine dobrim nivoom druge osobine. Nezavisni nivo selekcije može se izvoditi u različitom uzrastu, što smanjuje troškove izvođenja. Ovaj postupak može imati ozbiljnije nedostatke usled nejednakog inteziteta izvođenja. Selekcija u prvim fazama je strožija u odnosu na kasnije odabiranje. Može se desiti da je heritabilitet osobine koja se ranije odabira nizak, pa će efekat selekcije biti mali i pored veće strogosti u selekciji. Selekcija po ovom postupku može imati teškoća oko pravilnog izbora minimalnog nivoa ispoljenosti osobina. Osobine sa većom varijabilnošću i većim heritabilitetom treba da imaju viši minimalni nivo od osobina sa niskom aditivnom genetskom varijabilnošću. Osim toga, treba obratiti pažnju i na ekonomske efekte koji se postižu selekcijom osobina.

Dejan Stanković, dipl.ing.

Organska proizvodnja u Srbiji

Cilj organske poljoprivrede je proizvodnja zdravstveno bezbedne, kvalitetne hrane na ekološki održiv način. Osnovne komponente sistema organske proizvodnje su izbegavanje upotrebe veštačkih materija u proizvodnji i promovisanje isključivo prirodnih materija koje se koriste kao đubriva, pesticidi ili aditivi u proizvodnji i preradi hrane.

Organska proizvodnja u Srbiji je još uvek skromna i regionalnog je karaktera. U Srbiji je zabeleženo malo sertifikovanog zemljišta za organsku proizvodnju, i 96 posto ovih površina su regioni sertifikovani za prikupljanje plodova iz prirode a poljoprivredna proizvodnja se odvija na svega 4 posto od ukupne sertifikovane površine. Najveći deo površina je pod višegodišnjim kulturama, zatim pod pašnjacima i livadama, i ratarsko povrtarskim kulturama.

Celokupna količina voća proizvedenog po principima organske proizvodnje predviđena je za izvoz. Prema istraživanju u Srbiji se nalazi oko 4000 malih farmara koji su uključeni u system organske proizvodnje. Proizvodnja maline u Srbiji ostvaruje se uglavnom u centralnom i zapadnom delu zemlje, a ukupna proizvodnja se kreće, zavisno od godine između 40 i 75.000 tona. Na osnovu nekih podataka može se proceniti da se godišnje iz Srbije izveze do 1500 tona organske maline što čini do 2 posto od ukupne proizvodnje. Prvi zasadi maline kod nas su registrovani 1999 godine.

Povećanjem površina pod organskom proizvodnjom u Srbiji, javlja se i povećava potražnja za semenom i sadnim materijalom. Nabavka sirovina je jedan od najvećih problema u organskoj proizvodnji.

Sertifikovan organski proizvod je onaj koji je proizveden, skladišten, prerađen, transportovan i obeležen u skladu sa preciznim standardima koje je prepisalo sertifikaciono telo. Kada se pokaže da neka proizvodnja prati standard i to potvrdi inspekcija i sertifikaciono telo, proizvod dobija etiketu. Etikete se razlikuju od sertifikacione kuće ali su uvek garant da je proizvod prešao "organski put" od početka proizvodnje do tržišta. Etiketa pokazuje da je proizvod prerađen ekološkim putem.

Potrošači kupovinom proizvoda koji nose znak organski mogu biti sigurni da je najmanje 95 posto sastojaka ovog proizvoda organskog porekla, da se proizvod slaže sa propisima inspekcije koju ovi proizvodi prolaze i da je zapakovan u biorazgradivu ambalažu.

Snežana Janjić, dipl. ing.

Navodnjavanje kupine

Za gajenje kupine kao i za njeno redovno i obilno plodonošenje važno je da se obezbedi dosta vlage u zemljištu u periodu od cvetanja do kraja zrenja, odnosno od početka juna do kraja septembra. Sazrevanje plodova i intenzivan porast izdanaka kupine se odvija kada su dnevne temperature visoke, tada je obično malo padavina pa se ističe potreba kupine za vodom. U našim područjima navodnjavanje se nameće kao obavezna mera.

BILTEN 2015.

Broj zalivanja zavisi od količine padavina, koja iz godine u godinu varira. U nešto sušnijim područjima navodnjavanje se obavlja početkom juna u fenofazi cvetanja i početkom intenzivnog porasta plodova. Drugo se izvodi neposredno pred zrenje, a treće sredinom avgusta u vreme punog zrenja plodova. Četvrto poslednje se obavlja početkom septembra, ono podstiče diferenciranje cvetnim pupoljaka za narednu godinu.

Navodnjavanje se može vršiti na više načina, a najviše se primenjuje navodnjavanje brazdama i varijanta plavljenjem, veštačkom kišom i sistemom kap po kap.

Navodnjavanje brazdama je metoda koja je dosta raširena, posebno u područjima gde ima dovoljno vode. U brazde 20x10 cm pušta se voda koja lagano natapa površinu oko špalira kupine, a pri tome ne kvasi listove i plodove. Plavljenjem cele površine se postiže dobar efekat navodnjavanja, ali je ogromna upotreba vode. Za kvalitetan i dobar rod kupine potrebno je 4 do 5 ovakvih zalivanja sa 300 do 400 m³/ha u rasponu od oko dve nedelje. Posle svakog zalivanja zemljište treba plitko obraditi radi razbijanja pokorice i čuvanja vlage.

Na većim površinama i organizovanoj proizvodnji koristi se sistem veštačke kiše. Zahteva velike količine vode za zalivanje i organizovanu instalaciju sistema, izaziva vlaženje plodova u vreme zrenja čime se podstiče razvoj truleži plodova.

Sistem kap po kap je **najekonomičniji i najpogodniji** za navodnjavanje kupine. Ušteda je velika, sistem se lako montira i prenosi, a zavisno od spoljnih uslova određuje se količina vode koja ističe po dužnom metru (1,5 do 8l za sat). Uz vodu se može dodati i đubrivo za prihranu ako je potrebno, a pri tom se ne kvasi list i plod. Voda se u nedostatku stabilnog izvorišta može dopremiti i cisternama, a da je efekat isti. Ovaj sistem nije skup, može brzo da se otplati. Obezbeđuje stalno umerenu vlažnost zemljišta u špaliru kupine, nezavisno od toga da li je instaliran uz naslon na 50 cm visine ili je položen po zemlji. Preporučuje se instaliranje sistema na prvu žicu jer cevi manje smetaju pri obradi zasada, a bolje je i širenje vlage. Na većim nadmorskim visinama, pojedinih godina nije neophodno navodnjavanje ali bar dva navodnjavanja početkom i u drugoj polovini avgusta, daju pozitivne efekte.

Ana Prokić, dipl.ing.

Stanje useva

Pšenica u fazi mlečnog vrenja, manji deo parcela je pokriven korovima što će se odraziti na prinos. Kod kukuruza je nešto manje nicanje pa je se moralo presejavati sa hibridima kraće vegetacijske grupe. Dodatne količine kiše su povoljno uticale na poljoprivredne kulture.

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

Cene žive15.-21.06.2015 stoke u Srbiji

Cene žive stoke na stočnim pijacama				Klanične cene žive stoke			
Životinje	težina	rasa	Dominantna cena	Životinje	težina	rasa	Dominantna cena
Dviske	Sve težine	Sve rase	140-200	Bikovi	Preko 500kg	HF	230
Jagnjad	Sve težine	Sve rase	200-300	Bikovi	Preko 500kg	SM	220-245
Jarad	Sve težine	Sve rase	150-250	Jagnjad	Sve težine	Sve rase	200-290
Junad	preko 480kg	SM	210-220	Junad	Do 300kg	Sve rase	
Junad	350-480kg	Sve rase	220-230	Junad	350-480kg	Sve rase	205-220
Bikovi	Preko 500kg	SM	220	Junad	Preko 480	Sve rase	200-240
Krave za klanje	Sve težine	SM	140-150	Krave za klanje	Sve težine	SM	150-180
Krmače za klanje	Preko 130kg		100-150	Krmače za klanje	Sve rase		110-130
Ovce	Sve težine	Sve rase	110-150	Ovce	Sve težine	Sve rase	120-150
Prasad	16-25kg	Sve rase	180-280	Prasad	16-25kg	Sve rase	190-250
Prasad	Do 15kg	Sve rase	200-260	Prasad	Do 15kg	Sve rase	200
Tovljenici	80-120kg	Sve rase	140-170	Tovljenici	80-120kg	Sve rase	140-180
Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	120-150	Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	120-140

BILTEN 2015.

Telad	80-160	SM	330-460	Telad	80-160	SM	340-420
Koze	Sve težine	Sve rase	120-130	Šilježad	kg	Sve	150

Cene žitarica i stočne hrane na produktnoj žive 15.-21.06.2015.god. u Srbiji.

Kukuruz	pšenica	Soja	Suncokretova sačma
17,38din/kg	din/kg	40,37-41,80din/kg	Din/kg

Cene povrća u Srbiji kvantaške pijace zaključno sa žive 15.-21.06.2015.godine

Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg	Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg
Cvekla		Kupus	15-20
Brokoli	80	Luk beli	180-300
Grašak	120	Luk crni mladi	17-20
Karfiol	80-100	Luk crni	35-40
Krastavac	20	Paprika babura	100
Krompir	30-60	Paprika šilja	13-140
Krompir mladi	35-40	Paradaiz	70-85
Pasulj beli	200	Tikvice	17-30
Praziluk	150	Zelena salata (komad)	20-25
Spanać	140	Šargarepa	65-80

Cene voća u Srbiji sa kvantaške pijace žive 15.-21.06.2015.godine

Vrsta	Jedinica mere din/kg	Vrsta	Jedinica mere din/kg
Jabuka -Ajared	100	Malina	400
Jabuka Delišes	90-110	Nektarina	100
Jabuka -G.Smith	90-110	Orah	1200

BILTEN 2015.

Kruška	140	Grožđe belo	
Breskva	70-80	Grožđe crno	
Kajsija	150	Trešnja	150-130

Izdavač:

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“ DOO Užice

Tiraž:

300 primeraka